

INFORMAČNÍ LISTY 44

BŘEZEN

1999/2

Vychází 7x do roka pro členy SAM 95 zdarma

prezident: Jiří BALEJ,
Libušina 194, 273 07 Kladno 7
Zástupce: František BROŽ,
Karlovarská 180, 273 02 Tuchlovice
Pokladník: Vladimír HORÁK,
K Cihelně 432, 273 01 Kam. Žehrovice
Předseda sport. komise: Richard METZ,
Mil. Horákové 2065, 272 01 Kladno 2
Redaktor IL: Radoslav ČÍŽEK,
Žilinská 160, 273 01 Kam. Žehrovice

Bude Vás zajímat:

Chceme osvěžit IL drobnými zprávami jednotlivých členů, pokud nám sdělí jak byli pilní přes zimu, co postavili, nebo staví. Tady je první vlašťovka:

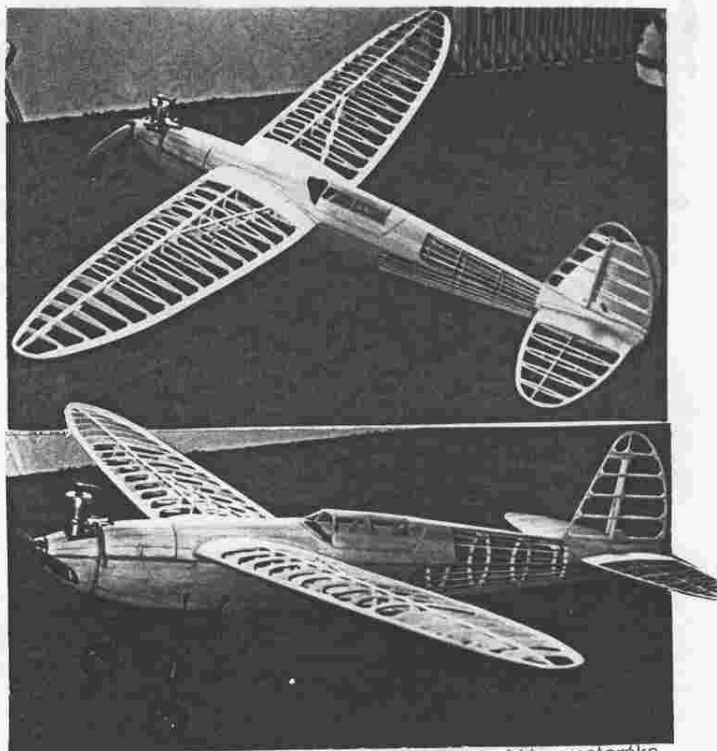
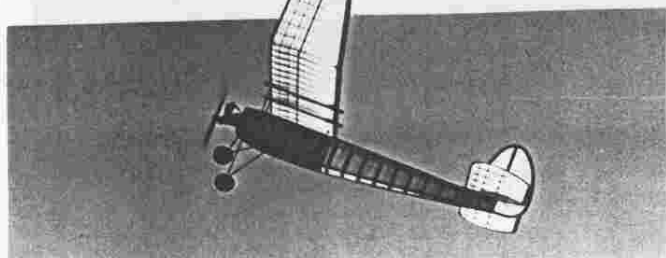
- Naš pokladník Vl. Horák má dokončené křídlo a výškovku modelu A2 Čáp pro kategorii RCA2. Se záletem se počítá již počátkem dubna, ale je naděje s ohledem na stavitelovo nadšení pro věc i s březnem. Podobný plán má i editor a prezident, jenže ti dříve jak v květnu asi nevyletí.

- „NATS“ USA - tedy řekněme „Celostátní“ SAMu. Toto bylo největší ze setkání modelářů zabývajících se historickými modely za všechna léta. Konalo se na modelářském letišti u města Muncie, stát Indiana (jižně od Chicaga). Za pozornost stojí, že celý modelářský areál si sbírkou zaplatili američtí modeláři. Jde o rozsáhlý komplex s možností vzletu RC modelů, upoutaných modelů, vodních modelů a samozřejmě volných modelů. Na části pozemku je pěstována kukuřice pro úhradu části nákladů. Je tam vystaven administrativní objekt spolu s halou sloužící za modelářské muzeum.

Na SAM Champs 1998 létalo celkem 321 účastníků ve 44 kategoriích. Jen několik málo kategorií mělo 10 - 13 účastníků. V kategorii 8 ounce Wakefield (Wakefieldy se svazkem 227g) létalo 41 modelářů. Příležitostně přineseme několik obrázků pěkných modelů.

Mistrovství USA (září 1992) volných modelů v Lost Hills v Kalifornii. Vzlétá motorák Record Breaker. Se země samozřejmě! Dole: A letíme si spolehlivě do modra. Model má modře potažený trup, vše ostatní bílé.

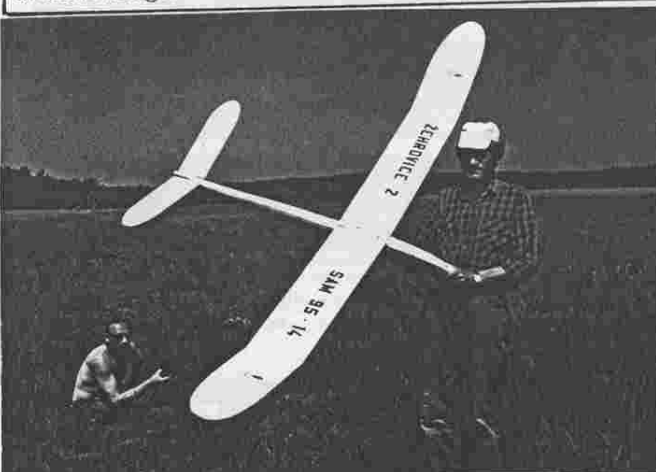

Radostné překvapení udělal Eda Harašta konstruktér motoráka Limau (1942) R. Čížkovi zasláním fotky zvětšené verze na L= 2050 mm s motorem ALKO 14 ccm. (Původně L = 1640 mm a motor Letná 6,5). Model zatím nelétal, ale Eda věří, že i přes dvojnásobnou hmotnost dobře poletí! Výškovka je plovoucí. Těšíme se na fotku hotového modelu (pěkně proti nebi) a trochu povídání o tom jak Limau létá.

PŘIPOMÍNÁME:

Soutěž volných modelů VO2 bude létána 28. března 1999 na Kladenském letišti. Přihlásit se můžete na ni buď osobně nebo písemně u ředitele soutěže: Ing. Zd. Vyskočil, K Cihelně 232, 27301 K. Žehrovice. Soutěž se vypisuje pro kategorie: AV1,2,3,4, BV 25, BV1a,b BV2a,b a motorové modely. Modely na gumu a motorové vzlétají z desky.

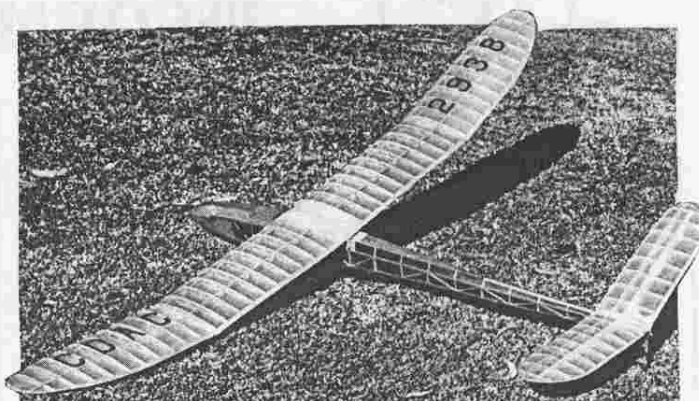
Přihlásit se je nutno tak, aby jste mohli být vyzoomněni zda není pro danou kategorii přihlášeno méně než 3 soutěžící a uvedená kategorie se nelétá. Ing. Zd. Vyskočil

Ing. Zd. Vyskočil z KŽ si postavil pro ARC Žehrovice 2 s plovoucí výškovkou k plné spokojenosti. A protože zjistil (dávno známou věc) že „to létá samo“ vyzkoušel si to i při soutěžích RCV1 a to velmi úspěšně. A protože kategorii ARC (i RCV1) létají ještě dva synové, můžeme říci: létá celá rodina.

Dvoupřevodový Wakefield Poláka Ing. Wladysława Niestoje z Varšavy VN - 114 se kterým zvítězil na soutěži Lido- demo v Moskvě v roce 1954.

Pokud jste vytipovali, že model by mohl být Čížkův „Luňák“, strefili jste se. Zbývá doplnit, že model postavil a jako RC upravil A.B. Abbot z Austrálie.

Jan Bury z polské Poznaně je v polském modelářství pojem. Na snímku ze 4.8.1953 pomáhá kolegovi Weselovskému nastartovat motor motorového samokřídla.

Chester Lanzo se svým krásným gumáčkem. Chet zemřel již v roce 1991, ale jeho LANZO BOMBERY, LANZO STICKY a LANZO REKORD BREAKERY žijí dál a vzlétají na celém světě na soutěžích SAM do oblak k potěše mnohých.

Dave Lewis photo

Typická startovní pozice Eda Hamlera ze SAM 27. Jde o vzlet modelu 1/2 A Texaco LANZO BOMBER, který bývá skorem nejčastěji reprezentantem této kategorie.

Rad. Čížek startuje na soutěži I. Žehrovice v srpnu 1946 motor 7,5 cm svého modelu *Sirius*

Poznáte se? ↗

C - RAIDER

Není tak úplně snadné psát o něčem co proběhlo dávno a někde daleko. To je zrovna případ motoráka **C - Raider**. Měl jej navrhnout M. la Torre a zvítězit s ním v soutěži C - junior východních států USA v roce 1940. Údajně nese podstatné tvary modelu „Gladiátor“ Maurice Shoebruna. Není se prý co divit, oba byli ze stejného klubu „Sky - Scrappers“ a definitivní podobu měl dát právě Shoebrun, který zpracoval pro Torreho originál plánu.

V americkém časopise Model Builder ze října 1986 je tento model označen jako „model roku“ na úseku oldtimerů. A tento titul se jen tak nějakému modelu nedává. Přesto byste na modelu asi marně hledali něco revolučního. Je to typický model této skupiny se standardním pojetím motoráka této doby.

Trup byl sestaven ze dvou základních bočnic z balzových podélníků 6,5x6,5 a rovněž stejných diagonál v přední části. Za odtokovkou křídla směrem dozadu byly diagonály slabší. Hlavní podélníky bočnic se sbíhaly na konci trupu do jednoho bodu. Spodek trupu byl sestaven nalepením přepážek půlelptického tvaru zespu na hlavní rám. Přes tyto přepážky bylo nalepeno celkem 7 podélníků, takže trup byl zespu obly (viz řez A-A). Nástavba nad rámem byla přímková. Horní dvě lišty byly opět 6,5x6,5 a sbíhaly se před směrovkou do poslední přepážky. Každý bok trupu zesiloval ještě jeden podélník 6,5x6,5. V úseku nad horním podélníkem rámu byly vždy po dvou další podélníky. Přes horní podélník rámu trupu byla ještě přilepena lišta 3x3. Motorové lože bylo z tvrdého dřeva. Podepíral je balzový blok zaprofilovaný jako spodek krytu motoru. Shora jej doplňovaly opracované bočnice ze 6,5 mm balzy.

Podvozek o malém rozchodu byl ohnut z jediného kusu ocelového drátu. Byl připevněn zepředu na motorové přepážce.

Směrovka - dolní část směrovky byla slepena z balzy 6,5 mm a celek byl přilepen k trupu pod jeho koncem. Horní díl směrovky byl slepen z balzy 6,5 mm. K nosníku 6,5x6,5 byla ze stejných lišt přilepena žebra a stejně tak přední i zadní část směrovky. Po slepení to byla vlastně konstrukční deska tlustá 6,5 mm.

Výškovka eliptického tvaru měla tenký profil (7,5%) s rovnou spodní stranou. Nosník byl z lišty 6,5x19, ke konci snižený. Nosník šel až do obrysu, žebra byla půlená přilepená k nosníku z obou stran. Náběžka 8x8, odtokovka z několika dílů balzy 6,5 mm.

Křídlo bylo stavěno vcelku. Model měl nezvykle moderní profil blízký NACA 4409, ale pouze 8,5%. Půdorys byl obdélník, uši oválné. Hlavní nosník byl uspořádán typickým americkým způsobem - jde o plnou balzovou lištu 6,5x19, zalepenou ve 32% hloubky profilu zespu. Pomocný nosníček 3x3 probíhal v celém křídle ve 22% na horní straně profilu. Ten podpíral horní plankování profilu balzou 1,5 mm. Náběžka byla asi 8x8, odtokovka a koncový oblouk křídla byl vyřiznut z balzy 6,5 a slepen. Všechna žebra byla páskována balzou 1,5 mm, protože byla také vyřiznuta jen z 1,5 mm balzy. Křídlo bylo uprostřed slepeno na tupo a spoj vyztužen oboustranně překřížkou.

Ani tolik se nedá vyčíst z krátkého doprovodného článku v Model Builderu. Něco se mně podařilo vykoumat z výkresu a ten jsem přepracoval do této třípohledové podoby. Rozměry bylo uvedeno nepatrně, doplňkové jsou odvozeny jen z uvedeného měřítka, proto je berte jako informativní. Nic není uvedeno o motoru. Určitě byl s indukčním zapalováním. Když se do stavby pustíte, překreslením plánu na potříbenou velkou dle své volby (SAM zvětšení i zmenšení přípouští), řídte se záměrem, pro jakou kategorii model stavíte, jaký máte motor. A nezapomenejte: Fotka a nějaké povídání k tomu se bude v IL dobře vyjímat.

Rad. Čížek

SLANÝ 1998 - CRC show

Nyní je právě konec studeného února. Proto se vrátíme do horkého srpnového dne loňského roku, na soutěž CRC - show, letanou 16. srpna na slánském letišti (viz IL 40). Než jsem vymotal film z aparátu a dal udělat obrázky uplynulo celých 5 měsíců - tak málo jsem fotil. Hotové ale byly obratem a můžeme zavzpomínat na tu pohodu.

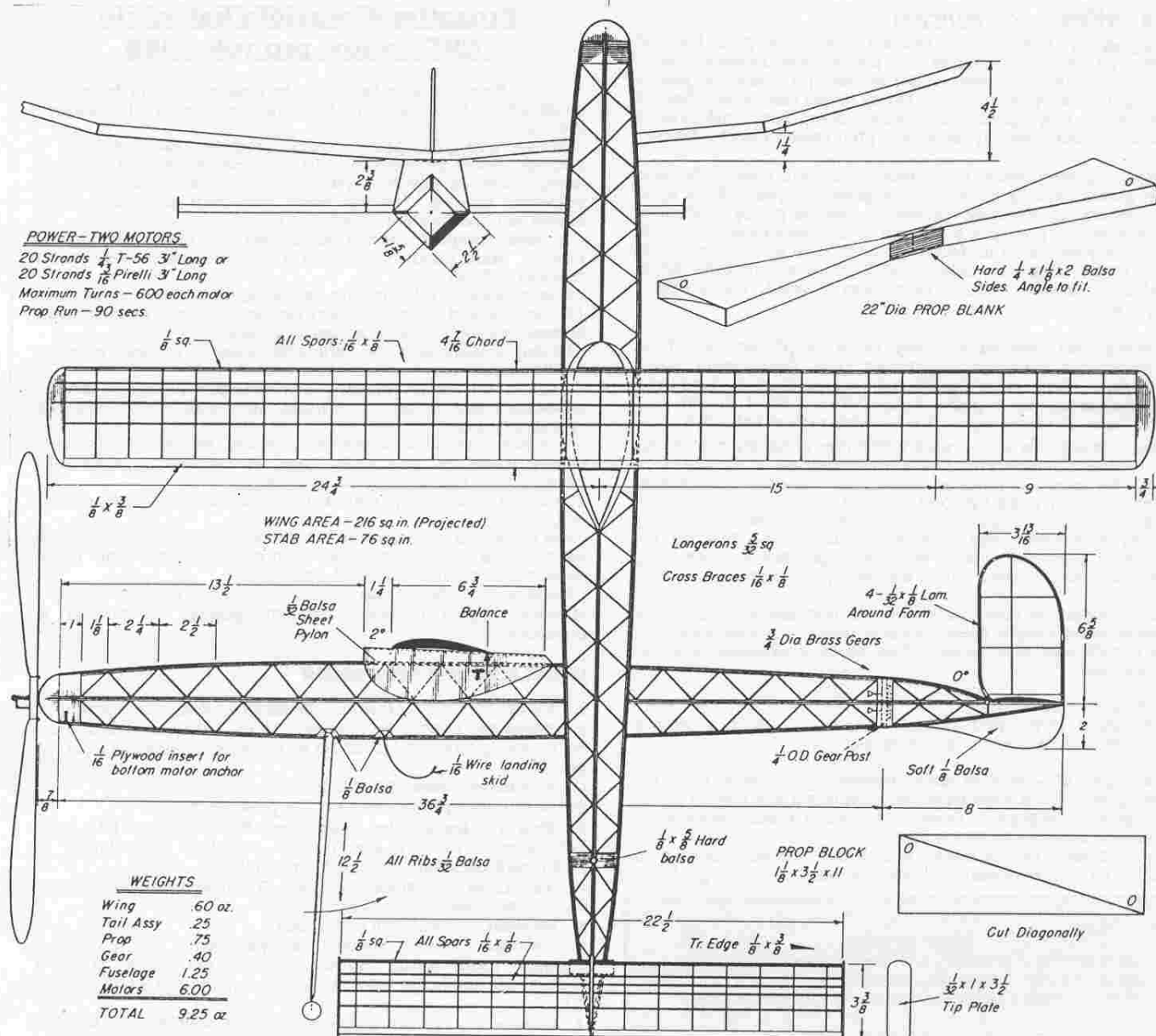
1. Dobře připravený JUDr. Zd. Slapnicka vylétal s modelem **Ole Reliable** 2. místo. Nejvíce práce na modelu prý daly ty červené čtverečky.

2. Jar. Hybben (neorganizovaný) zalétal s Buškovou **Nebeskou Raketou** na šesté místo.

3. Prezident J. Balej poletoval s **Fly Baby** sice za málo bodů, ale stroj vypadal v letu impozantně.

pokračování na str. 6

„The Drifter“ od Joe Bilgri (velikáni odcházejí)

Na konstruktéra a stavitele tohoto modelu mám vzpomínku z MS 1955. Bylo to v německém městě Finther, Mainz. Zcela náhodou jsme seděli vedle sebe v autobuse, který nás někam vezl. Konverzace dost vážla. S tehdejší mojí angličtinou to bylo velmi slabé a Joe mi moc nerozuměl. Joe samozřejmě angličtinu zvládal, ale také to bylo vše. Něco jsme si přeci jen řekli. Pro nás to bylo vůbec první MS, ale vzpomínky ani po těch letech nevyprchaly. Naše účast byla okouřená řadou nečekaných příhod, které nás přiváděly doslova do transu a byl to právě gumičkářský tým USA, kdo nebyl schopen pochopit oč jde a my jsme na to byli zase „krátci“ jim to anglicky vysvětlit. Ale o tom snad až jindy.

Léta uběhla a přišel rok 1992, kdy jsem byl jako mezinárodní rozhodčí pro makety pozván na MS těchto kategorií do USA, státu Indiana, na právě zakládaný modelářský areál u města Muncie. Pozvala mne modelářská asociace USA - AMA, která byla pořadatelem. Moji dva přátelé z Kalifornie usoudili, že pro mne je to třeba životní příležitost, která se nebude opakovat (to mne bylo jasné) a že tedy abych mohl říci, že jsem viděl USA, nemohu nevidět Kalifornii. Někde vypátrali, že bude nejlépe zakoupit letenku z Prahy do San Franciska s přerušením v Indianapolis. Prý v tom není podstatný rozdíl. No nevím, on je to odtud už opravdu „jen malý skok“ tryskáčem přes 3 časová pásma a asi 5 hodin letu. Byl jsem ten první týden u mého přítele, fandý do historických modelů Dona Bekinse a čtvrtý den jsme se autem vydali do asi 5 hodin vzdáleného Lost Hills, kde

se konala „Nats“ 92, tedy mistrovství volných modelů a navíc mistrovství modelů historických. Vydal jsem se na obhlídku těch rozsáhlých plánů se snahou něco potězkat a něco vyfotit, samozřejmě jen „historiky“. Narazil jsem na obrovitou Valkírii a dovolil si nejbližšího modeláře, zda si mohu model prohlédnout a vyfotit. Byl to náš dnešní dopisovatel Bud Romak, jistě znáte jeho motoráky z našich IL. Dali jsme slovo a já se mu zmínil, že jsme se znali s modeláři US týmu již v roce 1955. Jmenoval jsem Herba Kothe a Joe Bilgri - „ale ten je přece dnes tady“ odpověděl Bud. Tak jsme ho našli a po 37 letech jsme se zase potkali. Mně bylo 71, Joe měl asi o 7 křížků navíc. On si na naši partu z MS 1955 pamatoval hlavně podle toho show, jak jsme tam vyváděli. Tak jsem mu ten den řekl, oč tehdy šlo.

Joe Bilgri zkonstruoval svého „Drifftera“ již v roce 1952 a podrobný plánek byl otištěn v únorovém čísle 1953 časopisu „AIR TRAILS“. Nebyl to jen Joe Bilgri, kterého bezesporu ovlivnilo vítězství Fina Ellily na MS 1949 a 1950. Dvousvazkové Wakefieldy tehdy ve světě „letěly“. Jak by ne, chodí vrtule 90-100 vteřin přece nebyl k zahoezení.

Technický popis:

Trup měl čtvercový průřez 63x63 mm v místě pod křídlem. Na předepsaný průřez jej doplňovalo sedlo pro křídlo slepené z balzy 0,8. Podélníky trupu byly z balzových listů 4x4, rozpěrky z b 1,5x3. V zadní části trupu bylo zabudováno převodové soukolí (1:1). Bronzová kola byla odlehčena a měla průměr 19 mm. Nos modelu byl vylepen překližkou s háčkem pro zavěšení konce dolního svazku.

dokončení - viz str. 6

The Drifter - dokončení

Podvozek byl jednokolový, sklopný dozadu. Aby se trup při přistání na břicho nepoškodil, byl pod trupem zalepen ohnutý drát jako ostruha. Základní postoj modelu při vzletu byl jako u všech jednokolových podvozků. Model musel vzletat ze 3 bodů s desky a to byly: podvozkové kolo, dolní část směrovky a koncová ploška výškovky, takže stál před vzletem trochu šikmo.

Křídlo o stejné hloubce 112,6 mm mělo dvojí lomení. Bohužel nebyl uveden použitý profil. Osobně si ale nemyslím, že je by to bylo rozhodující. Všechny rozumné tvarované profily o přibližně stejné hloubce, poměrně tloušťce a přibližného prohnutí, zvlášť horní strany se budou při těchto podkritických RE číslech chovat skoro stejně. Náběžka byla 3,2x3,2 na koso, nosníky křídla 1,6x3,2 (2 nahoře, 2 dole), odtokovka 3,2x9,6. Žebra byla z balzy 0,8.

Kormidla byla slepena v jediný celek, a při použití DT se odklápěla obě najednou. Výškovka byla dimezována úplně stejně jako křídlo. Použitý profil byl snížený Clark Y. Směrovka byla laminována ze 4 pásků balzy 0,8 a měla 1 nosník a 3 žebra. Dolní díl směrovky byl z plně velmi měkké balzy 3,2.

Vrtule + svazky vrtuli o průměru 560 mm poháněly dva svazky tehdy velmi slavné gumy T-56 (Brown rubber) o šířce 1/4" a délce 785 mm. Do každého svazku bylo možné natočit 600 otáček. Celková doba vytažení byla 90 sec., což odpovídá 13 otáčkám vrtule za sekundu. Svazek měl 20 pásků. Základ pro vrtuli byl blok tvrdé balzy o rozměrech 28,6 x 89 x 280. Ten byl diagonálně přefříznut pilou a za pomoci přílohy z tvrdé balzy slepen na základní výřez vrtule. Viz obr. vpravo nahoře.

Těžiště modelu je poměrně vzadu, až pod odtokovkou. To je částečně dáno malým úhlem seřízení (křídlo +2, výškovka 0). I když je výškovka dosti velká (35%), přece je vzhledem k těžišti dost zatížena.

Z potřebných dat uvádíme:

Plocha křídla 13,95 dm², plocha výškovky 4,9 dm², z celkové hmotnosti 262,5g připadá jen na svazky 170g!

Pro kategorii Wakefield už dávno neplatí regule, podle které byl Drifter postaven. Je však typickým produktem své doby a byl to tehdy jeden z nejlepších modelů. A přiblížit historii modelařiny pokládáme za jeden ze svých úkolů.

Je to asi 2 roky, co Joe odešel někam tam nahoru a dívá se na oblačky, ke kterým posílal svůj model, shora..... R.Č

Upozornění

Byly dotištěny průkazky SAM 95 - Bohemia. Některým členům je dlužíme. Vyřídíme obratem po zaslání 1 foto 3x4 cm, data narození a adresy, pokud jste tak dosud neučinili.

4. Tak už se kruci pořádně roztoč zatracený FELGIBLE! Mu jistě domlouval Vašek Weisgerber i se svým pomocníkem, neroztočil se, solva běžel. Vůči pěknému Buccaneeru to rozhodně nebylo fér. Tak tedy přistě!

Prozatímní pravidla kategorie CRC - show pro rok 1999

Smyslem této kategorie je prokázat pilotní schopnosti soutěžících předvedením letového programu historickými modely.

- Model plní předepsaný letový program, který hodnotí 2 bodovači podle přesnosti a obtížnosti známky od 3 do 10 za každý obrat. Je povolena vzájemná konzultace bodovačů před udělením známky. Známky obou bodovačů se sčítají. Tento součet je ohodnocením daného letu.

- V této kategorii mohou létat všechny druhy historických modelů, které odpovídají článku 1. Specifikace modelu (str. 7 pravidel SAM 95).

- Motory: motory s indukčním zapalováním smí mít obsah max. 15 ccm. Ostatní výbušné motory do max. 10 ccm. Elektromotory nemají omezenou velikost ani počet článků.

- Modely vzletají ze země, případně desky o velikosti nejméně 70x300 cm.

- Letí se nejvýše 3 soutěžní lety, výsledek 2 lepších letů se započítává pro pořadí. V případě shodnosti bodů rozhoduje výsledek 3. letu.

- Pracovní čas na vykonání letu (jediný pokus) je 12 minut. Obraty letěné po pracovním čase se nehodnotí, stejně jako obraty letěné být částečně za bodovači.

- Prostor k létání určuje startér, který kontroluje rovněž pracovní čas.

- Vlet do obrátů je co do směru větru volný, není nutné nalétávat každý obrat samostatně, ale jednotlivé obraty nesmí přímo navazovat a musí být zřetelně oddělené.

- Začátek každého obrátu ohlašuje soutěžící názvem obrátu a slůvkem **leť** a ukončení slůvkem **konec**. Náповěda je povolena.

Letový program - volba obrátů

A - Vzlet - viz obr. A pravidel - dle situace vlevo nebo vpravo.

B - Přímý let v délce minimálně 100 m. Zahájení obrátu je asi 50 m před pilotem a dalších 50 m po přeletu. Výška letu má být pod 30 m.

C - Vodorovná osmička - viz obrázek C v pravidlech

D - Sestupná spirála - viz obr. D v pravidlech

E - Průlet v konstantní výšce pod 6 m. Zahájení letu je ve zvolené výšce asi 25 m před pilotem, zbytek po jeho minuti.

F - Dlouhé přistání - viz obr. F v pravidlech

G - Přiblížení na přistání viz obr. G v pravidlech. Vlevo nebo vpravo dle situace určí startér.

H - Přistání - viz obr. H v pravidlech

I - Svička - model nalétává ve výšce asi 3 - 5 m, poté v určeném místě pokud možno svisle stoupá asi do 20 m a potlačením pokračuje v této výšce vodorovně (viz nový obr. I v IL)

J - Souvrat - vpravo nebo vlevo určí soutěžící. Z nízkého vodorovného letu stoupat asi 20 m pokud možno svisle, potom obloukem do protisměru (vlevo, nebo vpravo) klesat nosem modelu dolů a vybrat (viz nový obr. J v IL).

K - Vývrtka - zkřížením kormidel (přitažením výškovky a vychýlením směrovky) udělat 3 otočky vývrtky. Volba výšky je libovolná.

Z těchto 12 obrátů může být bodováno nejvýše 8, povinné jsou však **A, C, D, E, G, H**. Na letových kartách musí být jasně vyznačeno, který obrat bude soutěžící létat.

Na posledních CRC loňského roku 11.10. se sešli na kladenském letišti jen 2 elektry. Novinku - zmenšenou verzi Čížkova motoráka **Miss A** (1942) na motor SPEED 600 představil Václav ze Stochova.